

STUDIECENTRUM VOOR ECONOMISCH EN SOCIAAL ONDERZOEK

De Belgische Economen:

Ivoren Toren of Toren van Babel

S. Boute¹, G. Carrin², V. Ginsburgh¹ en
P. Pestieau³

Rapport 81/116

april 1981

Universitaire Faculteiten St.-Ignatius

Prinsstraat 13 - 2000 Antwerpen

D/1981/1169/09

De enquête werd gefinancierd door het Centre d'Economie Mathématique et d'Econométrie van de U.L.B. De auteurs danken M. Mouchart (CORE) voor zijn suggesties i.v.m. de statistische verwerking van de enquête. Deze tekst is bestemd voor verspreiding op het Vlaams Wetenschappelijk Economisch Congres (8 en 9 mei 1981) te Leuven.

1 Université Libre de Bruxelles

2 Universiteit Antwerpen (UFSIA)

3 Université de Liège.

1. Inleiding

De economische wetenschap stelt zich graag voor als de meest wetenschappelijke onder de sociale wetenschappen. Men zou dus kunnen verwachten dat er bij economen unanimitéit bestaat over een aantal economische vraagstukken. Het is trouwens ook zeer waarschijnlijk dat een enquête bij bv. physici of wiskundigen over een aantal vraagstukken uit hún discipline blijk zou geven van relatieve unanimitéit. Het ontbreken van absolute unanimitéit zou dan eerder te wijten zijn aan een verkeerde interpretatie van de vragen dan aan een theoretische twist over het exacte antwoord.

Economische vraagstukken kunnen echter niet altijd zuiver wetenschappelijk worden benaderd omdat er vaak politieke aspecten aan verbonden zijn. Trouwens sinds enkele tijd komt de term 'politieke economie' vaker voor in het jargon van de econoom ten nadele van de term 'economische wetenschap'. Indien dus economische problemen verweven zijn met politiek of ideologie, dan zal de economie niet langer kunnen beweren dat economen eensluidende antwoorden of adviezen zullen geven.

We hebben aan Belgische economen een aantal vragen voorgelegd met de bedoeling na te gaan over welke economische vraagstukken zij het betrekkelijk eens zijn. Daarenboven wilden we een poging wagen om een verklaring te bieden voor de divergentie in de antwoorden. Een dergelijke enquête is dus een test i.v.m. zowel de houding van de Belgische economen als de stand van de economische wetenschap in het algemeen. Uit de analyse van de enquête kunnen nu de volgende besluiten gedistilleerd worden:

(1) Over de meeste vragen is er onenigheid. Soms is deze te verklaren door een communautaire tegenstelling (Vlaams versus franstalig) of door een professioneel onderscheid (privé sector, publieke sector, universiteit), maar meestal door een politieke tegenstelling ('links' versus 'rechts').

(2) Antwoorden op belangrijke vragen aangaande de Belgische economische actualiteit tonen aan dat de Belgische economen, welke ook hun politieke opvattingen zijn, bang zijn voor koerswijzigingen: ze staan weigerachtig tegenover devaluatie van de Belgische munt en arbeidsvermindering; er mag niet worden geraakt aan de koppeling van de lonen aan de index en de betalingsbalans dient in evenwicht te zijn.

(3) De staat en de vakbonden worden scherp bekritiseerd: men verwijt de staat dat hij gebruik maakt van de inflatie om zich te verrijken; meer dan 75 % van de economen vinden dat, soms met voorbehoud, de staatsuitgaven moeten worden ingekrompen; nauwelijks 6 % is volledig voorstander van staatsinterventie in de staalnijverheid en meer dan de helft van de economen vindt dat de economische macht van de vakbonden moet verminderen.

(4) Een laatste belangrijk en tevens interessant besluit is dat economen de neiging hebben om bij vele vragen eerder belang te hechten aan het politieke dan aan het strikt economische aspect ervan. De auteurs hadden op vele vragen veeleer een economisch-technisch antwoord verwacht.

Het is onze mening dat de Belgische economen bij het formuleren van hun standpunten een beter onderscheid dienen te maken tussen economische en politieke aspecten. Hiermee willen we zeker niet zeggen dat de ideologische dimensie van economische problemen naar de achtergrond moet worden verwezen. Maar er zijn in de economische wetenschap alleszins een aantal vragen waarop men op een technische manier kan antwoorden onafhankelijk van de ideologie die men aankleeft. Men mag uiteraard eisen van economen dat zij technische adviezen zouden verstrekken aan de overheid omtrent zulke vragen. De overheid die de uiteindelijke verantwoordelijkheid over beslissingen op zich moet nemen, kan niet anders dan baat vinden bij duidelijke economisch-technische informatie.

2. De steekproef

De enquête werd opgestuurd naar ongeveer 2000 economen tijdens de maanden september en oktober 1980. Er werd gebruik gemaakt van een adressenlijst van de deelnemers aan de meest recente wetenschappelijk-economische congressen van de nederlandstalige en franstalige Belgische economen, en van de adressen van onderwyzend en wetenschappelijk personeel van de verschillende Departementen Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen in ons land. We hebben 664 antwoorden ontvangen. De enquête bestond uit 34 socio-economische vragen (waarvan één over de economische lectuur van de economen en één over de Nobelprijs economie) en een tiental persoonlijke vragen i.v.m. de ouderdom, de studies, het beroep en de politieke voorkeur.

De algemene karakteristieken van de steekproef worden vermeld in Tabel I. Men zal waarschijnlijk bemerken dat de steekproef vertekeningen vertoont: 42 % van de economen (die de enquête beantwoordden) heeft minstens een diploma van doctorandus, ca. een kwart heeft een diploma van doctor en 29 % is werkzaam aan universiteiten. De manier waarop de steekproef werd samengesteld is hier zeker niet vreemd aan.

Tevens vroegen we om een plaats aan te duiden op een schaal van politieke voorkeuren 'links-centrum-rechts'. Deze informatie kon op twee manieren worden gebruikt: we konden de steekproef opsplitsen in tercielen (dus 3 maal 220 antwoorden) ofwel de schaal in 3 gelijke delen verdelen. Wij opteerden voor de eerstgenoemde methode: de tweede gaf volgens ons een té groot gewicht aan het 'centrum'¹.

¹Beide methoden werden nochtans gebruikt bij de berekeningen. De resultaten waren niet verschillend vanwege het feit dat de verdeling der politieke voorkeuren symmetrisch was.

3. Analyse van de antwoorden

We verwijzen naar Tabel II voor de vragenlijst en de antwoorden. Deze laatste zijn ingedeeld volgens de taal, de politieke voorkeur en de beroepscategorie. We herinneren er de lezer aan dat er slechts drie antwoordmogelijkheden waren: 'ik ben het er volledig mee eens' (ja); 'ik ben het ermee eens onder voorbehoud' (ja o.v.) en 'ik ben het er helemaal niet mee eens' (neen)¹. Dezelfde resultaten worden nog eens samengevat weergegeven in Tabel III.

Alvorens de resultaten te analyseren, moeten we even signaleren dat er twee essentiële verwijten werden gericht aan de enquête: (1) de vragen waren niet duidelijk genoeg zodat men eender wat kon antwoorden; (2) de enquête geleek erg op een examen. Het zijn zeker gefundeerde maar helaas onvermijdelijke verwijten.

We hebben niet aan de verleiding kunnen weerstaan om onze resultaten te vergelijken met deze van een soortgelijke enquête die enkele jaren geleden werd gehouden bij Amerikaanse economen². Deze vergelijking wordt gemaakt in de eerste kolom van Tabel II, en dit uiteraard enkel voor gelijkaardige vragen. De Belgische en Amerikaanse antwoorden blijken erg afwijkend te zijn. Volgens ons zijn er voor deze verschillen drie voorname oorzaken. Ten eerste, alle ondervraagde Amerikaanse economen waren houders van een diploma van doctorandus of doctor, terwijl in onze steekproef 58 % van de economen geen van beide diploma's bezitten. Dit verschil kan heel wat verklaren. Inderdaad, in de V.S. zijn de universitaire programma's en de gebruikte 'textbooks' veel homogener dan bij ons, zodat men zich dus minder hoeft te verwonderen over een grotere consensus bij onze Amerikaanse collega's. Ten tweede is er een tijdspanne van twee jaren tussen de twee enquêtes.

¹Vóór de berekening van de percentages in Tabel II, werden de blanco antwoorden van het totaal aantal mogelijke antwoorden op een vraag (664) afgetrokken.

²Zie J.R. Kearl, C.L. Pope, G.C. Whiting and L.T. Wimmer, 'A Confusion of Economists', *American Economic Review*, 69 (1979), pp. 28-37. Een dergelijke enquête werd ook in Frankrijk gehouden (zie B. Bobe et A. Etchegoyen, *Economistes en Désordre*, Paris: Economica 1981). Op dit ogenblik worden zulke enquêtes gehouden bij Duitse, Oostenrijkse en Zwitserse economen.

Tijdens die periode zijn er wat verschuivingen opgetreden in de door economen gebruikte methodologie: de Keynesiaanse doctrine wordt nu meer en meer verworpen; daarenboven blijkt er bij velen een terugkeer te zijn naar het 'liberale' economische ideeëngoed. Hoogstwaarschijnlijk reageren Amerikaanse economen op dit ogenblik ook helemaal anders op vragen betreffende de Phillips-curve of de negatieve inkomstenbelasting! Ten derde is men in de V.S., publieke debatten, zelfs over vrij theoretische kwesties, gewoon. Editoriaalen in dagbladen en nieuwsmagazines zoals Newsweek worden vaak gewijd aan economische onderwerpen zoals de negatieve inkomstenbelasting, de economie van het aanbod, de Laffer-curve of de Phillips-curve. Daarenboven fungeren academische economen zoals Arrow, Friedman, Tobin of Samuelson dikwijls als adviseurs van de overheid. Deze laatsten schrijven trouwens ook dikwijls economische commentaren in de populaire pers. Dat Amerikaanse economen het meer eens zijn dan hun Belgische collega's over micro-economische vragen¹ is zonder twijfel toe te schrijven aan de hogergenoemde redenen. Wat politiek-economische vragen betreft zijn de Amerikanen evenwel net zo verdeeld als de Belgische economen, hetgeen een te verwachten resultaat is.

Het was niet mogelijk om een eenvoudig profiel te schetsen van de Belgische econoom. We zullen daarom verder de antwoorden analyseren rondom enkele belangrijke topics:

3.1. Micro-economische theorie

Indien men economen ondervraagt over de vorm van de vraagvergelijking voor brood, dan zullen ze zeker vrij unaniem antwoorden dat deze vraagcurve dalend is. Een dergelijke unanimiteit zou men ook mogen verwachten op de meeste micro-economische vragen. Een typisch voorbeeld is vraag 22 "Een huurwet die maxima voor huren zou vaststellen, zou de kwaliteit en de kwantiteit van beschikbare woonruimten doen inkrimpen"; nauwelijks 55 % van de economen antwoordt positief en zelfs 20 % antwoordt ronduit negatief.

¹Het betreft bv. de vragen 1,5,7,10,15,18,22,25 en 30.

Zou deze vraag te technisch zijn voor hen die de universiteit al een tijdje verlaten hebben? Eigenlijk niet, want zelfs economen die aan universiteiten werkzaam zijn antwoorden afwijkend. Opmerkelijk is nu dat verschillen in antwoorden blijken samen te gaan met verschillen in politieke voorkeuren. Waarschijnlijk is de hogere vraag begrepen als 'Bent U vóór of tegen blokkering van de huurgelden?' Het is evident dat het antwoord hierop ideologisch is en mag zijn. Samengevat komt het hierop neer dat economen moeilijk abstractie kunnen maken van 'partijdige' beschouwingen. Deze interpretatie geldt tevens in min of meerdere mate voor de antwoorden op andere micro-economische vragen zoals deze over de invoerrechten (1), geldtransfers voor de minstbedeelden (5), het minimumloon (10), anti-trust wetten (15), pollutiecontrole (25) en consumentenbelangen (30).

3.2. Macro-economische theorie

Enkele vragen (4,12,16,23,28) maken deel uit van het debat tussen Keynesianen en monetaristen. Uit de antwoorden mag worden besloten dat de Belgische economen niet zo erg monetaristisch geïnspireerd zijn (4,16,23). Paradoxaal genoeg zijn ze daarom niet méér keynesiaan: ze uiten immers twijfels omtrent de efficiëntie van een begrotingsbeleid om de werkloosheid te bestrijden (12) en geloven niet in de Phillips-curve (28). In feite zijn ze minder keynesiaan dan de Amerikanen, maar dat kan liggen aan de tijdsgeest, waarover hoger reeds werd gesproken.

3.3. De rol van de overheid

Deze keer zijn de economen het meer eens. Volgens hen is de overheid té ver gegaan en maakt ze misbruik van haar macht. Zo mag de overheid niet optreden als werkgever bij bijzondere sociaal-economische moeilijkheden (2); de overheid zou de belastingschalen moeten indexeren (11); zij mag geen gebruik maken van inflatie om inkomens te herverdelen (21); zij mag niet tussenkomen in de staalnijverheid (27); daarentegen wordt haar rol geprezen in een prijs- en inkomenspolitiek om inflatie te vermijden (20).

3.4 Actuele Belgische problemen

Hier kunnen een aantal tegenstellingen de variantie in de antwoorden verklaren; die tegenstelling kan van communautaire, politieke of professionele aard zijn. Terloops signaleren we hier dat er een zeker verband bestaat tussen communautaire en politieke tegenstellingen: de Vlamingen situeren zich op de politieke voorkeurschaal duidelijk rechtser dan de franstaligen.

Over een aantal punten schijnen de Belgische economen akkoord te gaan: ze staan weigerig tegenover een devaluatie (2); daarentegen zijn ze voorstander van inkomensplitsing (8) en indexering van de belastingschalen (11).

Wat betreft de financiering van de regio's (14) en de subsidies aan de staalnijverheid (27) is de divergentie in de antwoorden toe te schrijven aan de communautaire tegenstelling 'Vlaams-franstalig'.

Politieke tegenstelling is te bespeuren in de antwoorden op de vraag over de efficiëntie van arbeidsvermindering (6); noteer dat een grote meerderheid echter niet gelooft dat het een efficiënt middel zou zijn in de strijd tegen de werkloosheid. Politieke tegenstellingen bemerkt men ook in de stellingnamen aangaande het niveau van de staatsuitgaven (26) en het betalingsbalansevenwicht (29).

Sommige antwoorden geven blijk van een drievoudige tegenstelling (taal, politieke voorkeur, beroepscategorie): de indexering van de lonen (9), het beheer van de ziekteverzekering (19), afschaffing van de roerende voorheffing (31) en de macht van de vakbonden (32).

3.5. Ideologische vragen

Hier zou het niet verantwoordelijk zijn dat zich links noemende economen anders reageren dan economen die zich tot het rechtse kamp rekenen.

De antwoorden waren inderdaad ideologisch, maar wat minder uitgesproken dan we verwachtten. Het betreft de vragen omtrent de inkomensverdeling (13), het beheer van de ziekteverzekering (19), het medebeheer van de arbeiders (24), het niveau van de publieke uitgaven (26), de afschaffing van de roerende voorheffing (31) en de economische macht van de vakbonden (32).

3.6. De universiteit waar het diploma behaald werd

De universiteit waar men zijn opleiding genoot blijkt geen determinant te zijn van de verschillen in de antwoorden van de Vlaamse economen. Hetzelfde resultaat werd bereikt voor de frans-talige economen.

3.7. Inconsistente antwoorden

Er zijn twee opvallende contradicties: (1) de grote meerderheid van de Vlaamse economen is gekant tegen elke staatsinterventie in de staalnijverheid (74 % tegen 49 % bij de franstaligen); daarentegen vinden ze, meer dan de franstaligen (nl. 59 % tegen 32 %) dat de staat als werkgever moet optreden in geval van economische moeilijkheden (2); op de vijftiende vraag aangaande de anti-trustwetten is links radicaler dan rechts: 70 % van de linkse economen, tegen 42 % van de rechtse economen, is voorstander van een strenger beleid inzake anti-concurrentieel gedrag.

3.8. Politieke of professionele tegenstelling?

Uit Tabel II zou men voorbarig kunnen besluiten dat zowel politieke als professionele tegenstellingen de structuur in de antwoorden verklaart. Een meer gedetailleerde analyse (in Tabel IV) wijst er echter op dat de politieke tegenstelling domineert. Inderdaad, indien men de economen groepeert volgens hun politieke voorkeur (kolommen 1,2 en 3), dan ziet men dat er weinig verschillen zijn tussen de beroepen. Daarentegen is er geen akkoord tussen economen van links, het centrum of rechts, zelfs indien ze tot dezelfde beroepscategorie behoren.

3.9. Wat lezen de economen?

In de enquête vroegen we 'Welke zijn de 4 belangrijkste gespecialiseerde tijdschriften in uw vakgebied?' 67 tijdschriften werden ten minsten 5 keer geciteerd; 200 economen vermeldden geen enkel tijdschrift! In Tabel V vinden we een verdeling van de meest geciteerde tijdschriften volgens de beroepscategorie: in dezelfde tabel worden tevens de meest geciteerde Belgische tijdschriften vermeld.

3.10 Welke economen zouden de Nobelprijs moeten krijgen?

238 verschillende namen werden opgegeven in antwoord op de vraag 'Aan welke economen zou U de eerste twee Nobelprijzen in economie hebben toegekend?' 24 namen zijn tenminste 5 keer vermeld. Zoals men bemerkt in Tabel VI zijn de vijf meest geciteerde namen Tinbergen, Samuelson, Galbraith, Friedman en Keynes. De beroepscategorie is hier geen determinant van een verschillende keuze! Bij de vijf namen zijn er twee die geen Nobelprijs kregen: Galbraith en Keynes (voor deze laatste is de reden duidelijk). Men kan verder uit de keuze van de Belgische economen afleiden dat er weinig enthousiasme bestaat voor een aantal economen die wél de Nobelprijs kregen: Raymond Barre bijvoorbeeld werd vaker geciteerd dan Arrow, Hicks, Leontieff en Koopmans!

Tabel I
Karakteristieken van de steekproef

	Steekproef	Politieke voorkeur (%) ¹		
		LINKS	CENTRUM	RECHTS
1. Totaal	100	33	33	33
2. Geslacht				
Mannelijk	92	19	46	35
Vrouwelijk	8	34	32	33
3. Leeftijdsgroepen				
25 jaar en minder	10	40	29	31
26 tot 35 jaar	38	36	31	33
36 tot 45 jaar	25	32	32	36
46 tot 55 jaar	15	25	30	45
56 jaar en meer	12	31	48	21
4. Taalregime				
Frans	42	46	29	25
Nederlands	58	25	36	39
5. Beroepscategorie				
Privé sector	51	18	34	48
Publieke sector	20	46	40	14
Universiteit	29	52	25	23
6. Universitaire studies aan				
K.U.L.	29	19	36	45
R.U.G.	12	33	36	32
U.C.L.	12	48	31	21
U.L.B.	10	61	23	16
U.F.S.I.A.	8	14	42	44
R.U.G.	6	35	41	24
U. Liège	4	40	24	36
F.U.N.D.P.	4	26	30	44
V.U.B.	2	60	20	20
F.U.C.A.M. en Mons (Etat)	2	36	29	36
Andere universiteiten (buitenlandse)	11	41	34	25
7. Diploma				
Licentiaat	58	27	35	38
Doctorandus	19	39	28	33
Doctor	23	43	35	22

¹De lijnen tellen op tot 100.

Tabel II. Antwoorden op de 32 vragen (in %)

	Ganse steekproef ¹			Taal ^{2,5}			Politieke voorkeur ^{3,5}			Beroep ^{4,5}		
	ja	ja o.v.	neen	ja	ja o.v.	neen	ja	ja o.v.	neen	ja	ja o.v.	neen
1. Invoerrechten en invoerquota verlagen de sociale welvaart	32 81	47 16	21 3	32 31	51 46	17 23	30 27 37	51 51 41	19 22 22	27 27 40	49 50 46	24 23 14
2. In geval van economische moeilijkheden moet de overheid als werkgever optreden en maatregelen nemen die de tewerkstelling waarborgen	14 26	43 27	43 47	12 15	29 53	59 32***	22 10 10	44 46 43	34 44# 48	9 18 17	43 44 45	48 38 38
3. Een devaluatie van de Belgische frank zal de economie weer op gang brengen	7	26	67	10 5	27 25	63 70	11 4 6	30 24 24	59 72 70	5 9 9	20 25 40	75 66** 51
4. Bij het uitstippelen van een geldpolitiek is de controle van het geldaanbod als doelstelling belangrijker dan de intrestvoet	34 48	31 23	36 29	33 34	26 34	41 32	26 34 41	27 34 31	47 32* 28	36 30 31	30 27 31	34 43 38
5. Geldtransfers voor de minst-bedeelden zijn te verkiezen boven het gratis verlenen van diensten zoals gezondheid en onderwijs	38 68	24 24	39 8	37 38	23 24	40 38	30 40 41	24 22 24	46 38 34	40 24 38	21 30 24	39 46 38
6. Een gevoelige vermindering van de arbeidstijd is een doeltreffend middel om de werkloosheid te bestrijden	8	26	66	9 7	22 28	69 65	16 6 2	40 23 15	44 71*** 82	7 8 10	16 31 40	77 61** 50
7. Vlottende wisselkoersen waarborgen een efficiënte werking van het internationaal verkeer van goederen en kapitaal	17 61	39 34	44 5	18 17	42 37	40 46	13 18 21	37 39 41	50 44 38	19 14 17	36 43 42	45 42 41
8. De belasting op de samengestelde inkomens van echtgenoten zou moeten worden vervangen door bijvoorbeeld een belastingformule die 'income splitting' mogelijk maakt: het verlies aan fiscale ontvangsten zou dan worden gecompenseerd door een verhoging van de tarieven van de personenbelasting	40	33	27	49 34	32 34	19 32*	45 45 32	33 30 35	22 26 33	37 41 43	31 35 32	31 24 25
9. De automatische koppeling van de lonen en wedden aan de prijsindex moet worden afgeschaft.	20	31	49	15 24	26 34	59 42*	10 21 30	17 35 38	73 44*** 32	27 9 15	37 27 23	36 64** 62

	Ganse steekproef ¹			Taal ^{2,5}			Politieke voorkeur ^{3,5}			Beroep ^{4,5}		
	ja	ja o.v.	neen	ja	ja o.v.	neen	ja	ja o.v.	neen	ja	ja o.v.	neen
10. Het gewaarborgd minimumloon verhoogt de werkloosheid bij de jongeren en de ongeschoolde arbeidskrachten	29 68	24 22	47 10	23 33	24 24	53 43	15 30 40	22 31 22	63 39** 39	28 26 30	26 26 23	46 48 47
11. De overheid moet de belastingen indexeren	60 41	27 27	13 32	49 68	33 23	18 9*	53 62 67	32 26 21	15 12 12	63 58 55	25 29 29	12 13 16
12. De fiskale politiek heeft een zeer gunstig impact op een economie met ondertewerkingstelling	29 65	52 27	19 8	36 25	48 54	16 21*	29 32 28	56 49 48	15 19 24	32 29 27	49 52 55	19 19 18
13. De inkomensverdeling in België zou gelijk moeten zijn	34 40	33 31	34 29	43 27	29 35	28 38*	62 26 14	26 39 32	12 35*** 54	17 49 50	35 36 28	48 15*** 22
14. De financiering van elk van de Belgische gewesten moet verlopen via eigen belastingen	48	30	22	24 64	36 26	40 10***	42 48 54	38 30 24	20 22 22	51 46 39	28 32 37	21 22 24
15. Anti-trust wetten moeten strenger worden toegepast om alzo de macht van de monopolies te verminderen	57 49	33 36	10 15	66 51	26 37	8 12*	70 58 42	25 32 43	5 10*** 15	46 68 67	41 28 25	13 4** 8
16. De inflatie is bij uitstek een monetair fenomeen	15 27	32 30	53 43	13 16	34 31	53 53	8 15 22	28 40 29	64 44* 49	15 13 17	34 32 30	51 55 53
17. De inflatie is vooral het gevolg van de strijd om de verdeling van het nationaal inkomen	15	37	48	16 14	44 32	40 54*	18 15 15	38 36 33	44 49 53	14 15 17	31 44 38	55 41 45
18. De overheid zou een negatieve inkomensbelasting moeten invoeren	25 58	38 34	37 8	24 26	34 40	42 34	28 22 26	40 37 34	32 41 40	22 29 27	37 33 42	41 38 31
19. Indien de ziekte- en invaliditeitsverzekering geprivatiseerd zou worden, dan zouden bij gelijke prestaties, de bijdragen lager zijn dan nu	48	22	31	38 54	21 23	41 23*	22 51 68	22 24 20	56 25*** 13	61 34 31	23 25 19	16 41*** 50
20. Prijs- en inkomenscontrole is een instrument om de inflatie te bestrijden	42 6	40 22	18 72	36 47	45 36	20 17	42 42 43	43 40 35	14 18 22	44 42 38	36 44 45	20 14 17
21. Het is normaal dat de overheid van de inflatie gebruik maakt om een betere inkomensverdeling na te streven	14	26	61	19 10	28 24	53 66*	23 12 6	28 26 22	49 62* 72	10 20 16	25 22 27	65 58 57

	Ganse steekproef ¹			Taal ^{2,5}			Politieke voorkeur ^{3,5}			Beroep ^{4,5}		
	ja	Ja o.v.	neen	ja	Ja o.v.	neen	ja	Ja o.v.	neen	ja	Ja o.v.	neen
22. Een huurwet die maxima voor huren zou vaststellen, zou de kwantiteit en de kwaliteit van beschikbare woonruimten doen inkrimpen	55 78	25 20	20 2	49 59	27 24	24 17	34 60 66	32 27 18	34 13** 16	62 44 49	23 30 24	15 26* 26
23. De Nationale Bank van België zou de geldvoorraad met een vast percentage moeten laten stijgen	16 14	31 25	53 61	19 14	30 32	51 54	12 17 19	31 30 33	56 53 48	16 17 15	31 34 28	53 49 57
24. Participatie van werknemers in het beheer van ondernemingen zal de efficiëntie van deze laatste doen stijgen	20	46	34	28 14	48 45	24* 41*	31 19 10	50 49 37	19 32*** 53	15 24 26	41 52 50	44 24* 25
25. Een proportionele belasting op de pollutie, die door ondernemingen wordt voortgebracht, is beter dan het louter bepalen van een maximum pollutieniveau	42 50	26 31	32 19	37 46	26 25	37 28	39 45 43	22 26 28	39 29 29	39 44 46	26 25 24	35 31 30
26. Het aandeel van de overheids-uitgaven in het BNP zou met 10% moeten dalen tijdens de volgende jaren	50 34	24 23	26 43	46 53	22 26	32* 21*	25 57 67	22 26 24	53 18*** 9	64 45 26	26 22 24	10 33*** 50
27. De overheid heeft gelijk wanneer ze massale steun verleent aan de Belgische staalnijverheid	6	30	64	11 3	40 23	49** 74**	9 6 4	40 27 24	52 67* 72	5 12 5	27 34 35	68 54* 60
28. Een daling van de werkloosheid veroorzaakt op korte termijn een toename van de inflatie	12 31	32 33	56 36	14 10	31 33	55 57	12 11 14	25 38 32	63 51 54	8 10 15	33 23 37	59 67* 48
29. Het is redelijk dat de Nationale Bank haar monetaire politiek toespitst op het bereiken van evenwicht op de betalingsbalans	54	37	10	49 57	38 35	13 8	38 62 59	46 30 36	16 8** 5	63 58 32	30 35 49	7 7** 19
30. Maatregelen die worden genomen om de verbruikersbelangen te behartigen, brengen over 't algemeen een vermindering mee van de economische efficiëntie	9 24	22 28	69 48	7 10	14 28	79* 62*	5 9 13	10 26 33	85 65** 54	11 8 3	28 18 17	61 74* 79
31. De roerende voorheffing moet worden afgeschaft, zelfs indien dit zou meebrengen dat het overgrote deel van de roerende inkomsten dan aan belasting zou ontsnappen	35	23	42	23 44	23 23	54** 33**	18 35 51	20 26 25	62 39*** 25	45 31 20	27 20 16	28 49*** 64
32. De economische macht van de vakvereniging moet sterk worden ingekrompen	51 32	27 38	22 30	38 60	29 26	33* 14*	16 58 77	34 30 17	50 12*** 6	68 39 30	20 32 35	12 29*** 35

- ¹De eerste en tweede lijn verwijzen naar resp. de Belgische en Amerikaanse antwoorden.
- ²De eerste en tweede lijn verwijzen naar resp. de antwoorden van de franstaligen en nederlandstaligen.
- ³De eerste, tweede en derde lijn verwijzen naar resp. de antwoorden van links, centrum en rechts.
- ⁴De eerste, tweede en derde lijn verwijzen naar resp. de antwoorden van economen uit de privé sector, de publieke sector en de universiteiten.
- ⁵De verschillen zijn getest door middel van de χ^2 -test. Indien voor een bepaald aantal vrijheidsgraden (een aantal dat afhangt van de dimensie van de kontingentietabel), de berekende χ^2 groter is dan de getabelleerde χ^2 met een onbetrouwbaarheidsdrempel α , dan zijn de verschillen te wijten aan het toeval met een waarschijnlijkheid α . In andere woorden, indien de berekende χ^2 groter is dan de getabelleerde, dan zullen we hier de hypothese aanvaarden dat de verschillen 'niet' aan toeval te wijten zijn; een * betekent dat de verschillen significant zijn met een onbetrouwbaarheidsdrempel van $10^{-5} \leq \alpha < 10^{-2}$, ** en *** verwijzen resp. naar onbetrouwbaarheidsdrempels $10^{-10} < \alpha < 10^{-6}$ en $\alpha < 10^{-10}$.

Consensus-index¹

Vragen	Land		Taal		Politieke voorkeur			Beroep		
	België	V.S.	Frans	Neder-lands	Links	Centrum	Rechts	Privé sector	Publieke sector	Uni-versi-teit
1	2.1	2.8	2.2	2.1	2.1	2.1	2.2	2.0	2.0	2.3
2	1.7	1.8	1.5	1.8	1.9	1.7	1.6	1.6	1.8	1.8
3	1.4		1.5	1.4	1.5	1.3	1.4	1.3	1.4	1.6
4	2.0	2.2	1.9	2.0	1.8	2.0	2.1	2.0	1.9	1.9
5	2.0	2.6	2.0	2.0	1.8	2.0	2.1	2.0	1.8	2.0
6	1.4		1.4	1.4	1.7	1.4	1.2	1.3	1.5	1.6
7	1.7	2.6	1.8	1.7	1.6	1.8	1.8	1.7	1.7	1.8
8	2.1		2.3	2.0	2.2	2.2	2.0	2.0	2.2	2.2
9	1.7		1.6	1.8	1.4	1.8	2.0	1.9	1.5	1.5
10	1.8	2.6	1.7	1.9	1.5	1.9	2.0	1.8	1.8	1.8
11	2.5	2.1	2.3	2.6	2.4	2.5	2.6	2.5	2.5	2.4
12	2.1	2.6	2.2	2.0	2.1	2.1	2.0	2.1	2.1	2.1
13	2.0	2.1	2.2	1.9	2.5	1.9	1.6	1.7	2.3	2.5
14	2.3		1.8	2.5	2.2	2.3	2.3	2.3	2.2	2.2
15	2.5	2.3	2.6	2.4	2.7	2.5	2.3	2.3	2.6	2.6
16	1.6	1.8	1.6	1.6	1.4	1.7	1.7	1.6	1.6	1.6
17	1.7		1.8	1.6	1.7	1.7	1.6	1.6	1.7	1.7
18	1.9	2.5	1.8	1.9	2.0	1.8	1.9	1.8	1.9	2.0
19	2.2		2.0	2.3	1.7	2.3	2.6	2.5	1.7	1.8
20	2.2	1.3	2.2	2.3	2.3	2.2	2.2	2.2	2.3	2.2
21	1.6		1.7	1.4	1.7	1.5	1.3	1.5	1.6	1.6
22	2.4	2.8	2.3	2.4	2.0	2.5	2.5	2.5	2.2	2.2
23	1.6	1.5	1.7	2.6	1.5	1.6	1.7	1.6	1.7	1.6
24	1.9		2.0	1.7	2.1	1.9	1.6	1.7	2.0	2.0
25	2.1	2.3	2.0	2.2	2.0	2.2	2.1	2.0	2.1	2.2
26	2.2	1.9	2.1	2.3	1.7	2.4	2.6	2.5	2.1	1.8
27	1.4		1.6	1.3	1.6	1.4	1.3	1.4	1.6	1.5
28	1.5	2.0	1.6	1.5	1.5	1.6	1.6	1.5	1.4	1.7
29	2.5		2.4	2.5	2.2	2.6	2.5	2.6	2.5	2.1
30	1.4	1.8	1.3	1.5	1.2	1.4	1.6	1.5	1.3	1.2
31	1.9		1.7	2.1	1.6	2.0	2.3	2.2	1.8	1.6
32	2.3	2.0	2.1	2.5	1.7	2.5	2.7	2.6	2.2	2.0

¹Nota: Deze index is een gewogen gemiddelde en wordt als volgt samengesteld: 1 wordt gegeven aan de negatieve antwoorden, 2 aan de antwoorden 'ja onder voorbehoud' en 3 aan de positieve antwoorden; de wegingscoëfficiënten zijn gelijk aan aandelen van elk type-antwoord in het totaal aantal antwoorden.

Tabel IV Politieke of Professionele Tegenstelling?¹

Vragen	Professionele tegenstelling bij			Politieke tegenstelling in	
	Links	Centrum	Rechts	Universiteiten	Privé en Publieke sector
1					
2					
3			*		
4				*	
5					
6			*	*	**
7					
8					
9				**	**
10				*	*
11					
12					
13	**	*		**	**
14					
15	*			*	*
16					*
17					
18					
19		*		*	**
20					
21				*	*
22					**
23					
24				*	*
25					
26	**	*		**	**
27					*
28			*		
29	*				
30				*	*
31	*			*	**
32		*		**	**

¹Nota: * De verschillen zijn vrij significant ($10^{-5} \leq \alpha \leq 10^{-2}$)

** De verschillen zijn significant ($10^{-10} \leq \alpha \leq 10^{-6}$)

*** De verschillen zijn zeer significant ($\alpha < 10^{-10}$)

Tabel V

Wat lezen de Belgische
economen?

Tijdschriften	% van de antwoorden ¹
<u>Privé sector</u>	
Vernoemen minstens één tijdschrift	66
Trends-Tendances	18
The Economist	16
Business Week	10
Harvard Business Review	10
Fortune	7
<u>Publieke sector</u>	
Vernoemen minstens één tijdschrift	63
Trends-Tendances	15
Tijdschrift van de Nationale Bank van België	11
Tijdschrift voor Economie en Management	11
The Economist	11
Economische en Statistische Berichten	6
<u>Universiteiten</u>	
Vernoemen minstens één tijdschrift	83
American Economic Review	35
Econometrica	20
Journal of Political Economy	15
Economic Journal	10
Journal of Public Economics	9
Review of Economics and Statistics	9
Review of Economic Studies	8
<u>Meest geciteerde Belgische tijdschriften²</u>	
Trends-Tendances	14
Tijdschrift voor Economie en Management	6
Tijdschrift van de Nationale Bank van België	4
Economisch en Sociaal Tijdschrift	4
Cahiers Economiques de Bruxelles	3
Kredietbanken Weekberichten	2
Cahiers de l'IRES	2
Tijdschrift voor het Bankwezen	2

¹De % zijn berekend op het totaal van de antwoorden in elke beroepscategorie.

²Hier werden de % berekend op een totaal van 664. ...

Tabel VI
 Wie zou Nobelprijswinnaar
 moeten zijn?
 (%)¹

	Ganse Steekproef	Privé sector	Publieke sector	Universiteiten
Citeren één naam	55	48	51	71
Tinbergen	14	7	13	26
Samuelson	12	10	9	20
Galbraith	10	9	12	10
Friedman	8	9	4	9
Keynes	7	9	6	6

¹De % zijn berekend op het totaal van de antwoorden in elke beroepscategorie en op 664 voor de 'ganse steekproef'.